

Nr 29

Utlåtande i anledning av väckta motioner om ett förenklat förfarande vid utgivande av ersättning för läkarvård och tandläkarvård.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 509 i första kammaren av herr *Jansson, Paul, m. fl.* samt nr 611 i andra kammaren av herr *Blomkvist m. fl.*

I motionerna, vilka är likalydande, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att frågan om ett förenklat förfarande vid utgivande av ersättning för läkarvård och tandläkarvård utreds.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sin hemställan får utskottet, i den mån redogörelse därför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 611.

Gällande bestämmelser m. m.

Huvudreglerna om sjukvårdsersättning återfinns i 2 kap. lagen om allmän försäkring. Enligt dessa regler har en försäkrad rätt till ersättning för utgifter för läkarvård, viss tandläkarvård samt sjukhusvård ävensom i samband därmed företagna resor.

Ersättning för utgifter för läkarvård utgår vid sjukdom, som enligt läkares utsago kräver sådan vård, med tre fjärdedelar av utgifterna, dock högst med tre fjärdedelar av beloppet enligt en av Kungl. Maj:t fastställd taxa. I utgifter för läkarvård inräknas kostnader för läkares resa och för läkarintyg, som erfordras för utfående av sjukpenning. Med läkarvård avses i detta sammanhang inte vård, som lämnas försäkrad vilken åtnjuter sjukhusvård.

Bortsett från viss tandbehandling i samband med havandeskap utgår ersättning för tandläkarvård endast för sådan av sjukdom föranledd behandling, som anges i en av Kungl. Maj:t fastställd förteckning och som av tandläkare meddelas vid centraltandpoliklinik, tandläkarhögskola eller allmänt sjukhus. Ersättningen är maximerad till tre fjärdedelar av utgifterna, dock högst tre fjärdedelar av beloppet enligt en av Kungl. Maj:t fastställd taxa.

Enligt 3 § 5) allmänna läkarinstruktionen är läkare skyldig att på begäran lämna kvitto på mottagen ersättning för läkarvård, resekostnad och läkarintyg samt att, då det är fråga om utgift som skall ersättas av allmänna sjukförsäkringen, vid utfärdande av kvitto noga följa riks-försäkringsverkets formulär och anvisningar. Motsvarande gäller enligt 3 § 5) allmänna tandläkarinstruktionen för tandläkare.

Det ankommer på vederbörande försäkringskassa att på grundval av läkar- resp. tandläkarkvittona pröva de försäkrades ersättningsanspråk och utbetala dem tillkommande ersättningar. Försäkringskassans beslut kan överklagas hos riksförsäkringsverket, mot vars beslut talan föres i försäkringsdomstolen.

Enligt direktiven för 1961 års sjukförsäkringsutredning bör utredningen söka utröna i vad mån administrativa förenklingar står att vinna med avseende på utgivande av ersättning för läkarvård. Arbetet härmed har just påbörjats.

Historik

Genom *proposition nr 312 år 1946* framlades förslag till lag om allmän sjukförsäkring. Därigenom infördes det nuvarande systemet för läkemedelsrabatteringen. Härom anförde *föredragande departementschefen* bl. a.

Förslaget att utbryta läkemedlen ur försäkringen innebär att apoteken skulle expediera recept, avseende läkemedel för vissa kvalificerade sjukdomar, gratis och recept å andra läkemedel mot halva kostnaden. Apoteken skulle därefter äga att av statsmedel återfå sina ifrågavarande utlägg. Jämväl detta förslag erbjuder betydande administrativa fördelar. De enskilda skulle icke behöva förskottera kostnaden respektive rabatten och sluppe alltså besväret att återkräva dessa utlägg av sjukkassan. Och sjukkassorna befriades från bestyret att taga befattning med sammanlagt omkring 10 miljoner recept om året. I stället skulle utbetalningen till apoteken handhas centralt, därvid granskningen av apotekens räkningar kunde verkställas med anlitande av erforderlig sakkunskap på ett i allo rationellt och arbetsbesparande sätt. Detta förslag har hälsats med tillfredsställelse i så gott som samtliga däröver avgivna remissyttranden. Endast ett par remissinstanser ha rest invändningar av principiell natur emot förslaget, i det de anmärkt att man, om det genomfördes, skulle förlora den överblick över den enskildes läkemedelskonsumtion som erhöles hos sjukkassan och varigenom denna sattes i stånd att ingripa i sådana fall då uppenbart läkemedelsmissbruk förelåge. Gentemot det sålunda anförda vill jag allenast anmärka att läkemedelsmissbruk, som skulle kunna föranleda ingripande från sjukkassornas sida, torde vara relativt sällsynta.

Departementschefen upptog därefter frågan om även läkarvårdsersättningen skulle kunna förenklas administrativt, vilket spörsmål behandlats av en del remissorgan. Departementschefen anförde härom bl. a.

Från några håll har ifrågasatts huruvida icke även läkarvårdsersättningen kunde utbrytas ur ramen för den föreslagna sjukförsäkringen. Vissa skäl tala onekligen därför. Lösningen av denna fråga synes mig dock böra tills vidare anstå. I detta sammanhang vill jag erinra om att inom medicinalstyrelsen för närvarande pågår en utredning rörande den öppna läkarvården och vissa därmed sammanhängande spörsmål. Först när resultatet av denna utredning föreligger torde möjlighet finnas att bedöma huruvida nyssnämnda tanke kan realiseras. Läkarvårdsersättningen torde alltså tills vidare böra omfattas av försäkringen.

I samma proposition berördes även frågan huruvida försäkringen helt skulle ersätta kostnaderna för läkarvård. Departementschefen påpekade att de för-

säkrade dittills haft att själva vidkännas en del av vårdkostnaderna och anförde därefter bl. a.

Därest försäkringen, såsom jag förordar, grundar sig på den principen, att försäkringen icke själv skall tillhandahålla läkarvård utan i stället ersätta de försäkrades utgifter härför, torde det särskilt av kostnadsskäl vara ofrånkomligt, att de försäkrade själva få vidkännas en del av kostnaden för läkarvården samt att ersättningen från försäkringen baseras på en maximitaxa.

Utskottet

Inom den allmänna sjukförsäkringen utges ersättning för bl. a. läkarvård. Av den försäkrades kostnader ersättes tre fjärdedelar, dock högst tre fjärdedelar av belopp som angives i den av Kungl. Maj:t fastställda återbärings-taxan. Ersättningen utbetalas till den försäkrade av vederbörande försäkringskassa på grundval av utfärdat läkarvårdskvitto. Även viss tandläkarvård ersättes på motsvarande sätt inom försäkringen.

I förevarande motioner begäres att frågan om förenkling av förfarandet vid utgivande av ersättning för läkarvård och tandläkarvård skall utredas. Motionärerna rekommenderar en lösning med direkt avräkningsförfarande mellan läkarna och de allmänna försäkringskassorna.

1961 års sjukförsäkringsutredning har tillkallats för att verkställa översyn av sjukförsäkringslagen. Enligt utredningsdirektiven har kommittén bl. a. att söka utröna i vad mån administrativa förenklingar står att vinna med avseende på utgivande av ersättning för läkarvård. Eftersom detta utredningsuppdrag synes motsvara motionärernas önskemål, anser utskottet att något riksdagens initiativ i anledning av motionerna inte är påkallat. Utskottet får således hemställa, att förevarande motioner, I: 509 och II: 611, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 16 mars 1965

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Strand, Axel Svensson, fru Carlqvist, fru Hamrin-Thorell, herrar Lars Larsson, Eric Carlsson, Edström och Hübinette;

från andra kammaren: herrar Anderson i Sundsvall, Odhe, Rimmerfors, fru Ekendahl, fröken Wetterström, herrar Bengtsson i Varberg, Fredriksson och Johansson i Skärstad.